

LANA IMA DISLEKSIJO, NINO JE NEMIREN: PA KAJ?!

OBA STA LAHKO MOJA PRIJATELJA

Sprejemanje drugačnosti med otroki

mag. Katarina Kesič Dimic, prof. def.

(objavljeno v reviji Viva, oktober 2010)

Mojca je prišla iz šole zaskrbljena. Hodila je v peti razred in bila je izredno občutljiva za stiske svojih vrstnikov. Njeno sošolko Lano so danes sošolci spravili do solz. Želela ji je pomagati, a ni vedela, kaj naj stori.

Kadar je brala, so črke pred njo zaplesale v spiralo in izginjale pred njenimi očmi. Besede so skakale, včasih ni niti vedela, na katerem koncu besede mora začeti brati. Manjše kot so bile črke, bolj hitro se je vse odvijalo. Če je bilo besedilo zelo drobno, včasih sploh ni videla posameznih besed in črk, ampak le črne črte. Najlažje je brala velike tiskane črke, a v petem razredu niso več brali besedil s takimi črkami.

(iz slikanice Kamaroni s parabajzovo omako)

Lana ima namreč disleksijo. To pomeni, da ima težave z branjem in pisanjem in nekateri sošolci se iz nje delajo norca. Ker glasno bere zelo zatikajoče, nekateri mislijo, da je neumna.

Beseda disleksija je danes veliko ljudem že poznana, a le malo jih pozna resnične težave otrok, mladostnikov in odraslih z disleksijo.

Marsikdo meni, da v odraslosti težave izginejo. Nekateri so prepričani, da gre za modni larifari, ki si ga izmišljajo vzgojno nemočni starši. Spet tretji pa so mnenja, da se vsak lahko nauči dobro brati, če v to vложи dovolj truda, časa in volje.

Danes ne bomo pisali o prav o disleksiji in vzrokih zanjo, saj smo o njej v Vivi pred leti objavili obširen članek. Pisali bomo o neprijetnih dogodkih, ki se razpletajo med našimi otroki v šolah, ker ne poznajo drugačnosti in posebnosti, ki se lahko pojavljajo pri njihovih vrstnikih.

V šoli je najlažje preživeti, če si nekje v zlatem povprečju. V zlati sredini si najmanj opazen in najmanj moteč. Tisti, ki štrlijo ven tako na levi, kot desni strani iz tega povprečja pa imajo večkrat težave.

Sošolci me ne marajo, učiteljice me imajo stalno na piki, starša pa sta že skoraj obupala nad mano in mojim učenjem. Teste vedno pišem slabo, ker se ne morem skoncentrirati. Kar naprej me nekaj moti. Slišim, kako ropotajo luči. Moti me tiktakanje ure. Smrdi mi parfum od učiteljice. Grebe me etiketa na majici. Gledam skozi okno, kako se ljudje sprehajajo s kužki, jaz pa moram sedeti pri miru. Najraje bi tudi jaz stekel ven iz šole v park in se usedel na gugalnico, a moram žal poslušati učiteljico.

(iz slikanice Nino in Adi HoDko)

Nino težko sedi pri miru in s svojim vstajanjem moti pouk. Rad ponagaja sošolcem, jim skrije kak pripomoček ali zvezek. Zaradi tega ima vedno manj prijateljev. In globoko v sebi trpi. Rad bi imel prijatelje, tako kot drugi in zato poskuša na nove, a vedno neuspešne načine. Ne ve, kako bi si lahko pridobil prijatelja.

Tudi ADHD – motnje pozornosti s hiperaktivnostjo, je v našem prostoru že kar poznana kratica, a prav tako pogosto žal poznana le z enega zornega kota. Prepoznana le kot otrok, ki je izredno moteč v razredu.

Oba, Lana in Nino potrebujeta pomoč, vodstvo izkušene strokovne odrasle osebe. A nista le onadva tista, ki potrebujeta pomoč. Ni dovolj, da Lano in Nina odpeljemo iz razreda, jima zagotovimo individualne ure s strokovnjakom in čakamo na rešitev problema. Lana in Nino se bosta po tisti uri ponovno vrnila v razred med svoje sošolce, skušala ponovno vzpostaviti svojo vlogo v razredu in gojiti prijateljske stike. Lani in Ninu bomo najbolje pomagali tako, da bomo o njunih posebnostih govorili z njunimi sošolci. Zagotovo je tu vloga učitelja neizmerno pomembna in vplivna, a ne smemo zanemariti vloge staršev, ki svoje otroke lahko že od malega preko različnih situacij v življenju učijo sprejemati drugačnost.

Otroci se učijo vzorcev sprejemanja (in oblikovanja predsodkov) od svojih bližnjih. To so v prednastniškem obdobju njihovi starši (in bližnji sorodniki) in učitelji (vzgojitelji). Družine, ki mnogo časa namenijo pogovorom o drugačnosti, ki ne poznajo tabujev, vzgajajo osebo, ki bo sama kasneje v življenju sprejemala napake, hibe, posebnosti in drugačnosti tako pri drugih ljudeh kot tudi pri sebi.

V razredu je podobno. Če učitelj učenca z neko posebnostjo ne izpostavlja in ima do njega korekten odnos, bodo njegovo vedenje prevzeli tudi ostali učenci. V kolikor pa učitelj sam do učenca s posebnostjo občuti strah, zadržanost, neprijetne občutke in podobno, se bo to vedenje preneslo na cel razred. To vam lahko potrdim iz lastnih izkušenj. Skoraj neverjetno je opazovati, kako so lahko učenci pri enem učitelju nestrpni do sošolca z učnimi težavami, takoj drugo leto pa se njihovo vedenje v nekaj mesecih spremeni, saj nov učitelj s svojim vedenjem na njih prenaša popolnoma nove in drugačne informacije. Otroci pri odraslih zelo dobro prebirajo telesno govorico, kar pomeni, da jih zgolj z besedami ne moremo pretentati, ampak je pomembno naše vedenje in ravnanje.

Vse nestrpnosti (strpnosti) izvirajo iz tistih, ki otroke vzgajamo. Tako v vlogi staršev, kot v vlogi vzgojiteljev, učiteljev in drugih mentorjev.

Pogosto pozabljamo na težo kvalitetnega pogovora. Z otroki se je treba pogosto pogovarjati. Pa ne tako na hitro in mimogrede med kuhanjem kosila, ampak na štiri ali tudi več oči, brez motečih dejavnikov. Otrokom je treba razlagati in brati različne zgodbe, preko katerih spoznavajo druge svetove, druga življenja, druge poti.

Otroci so odprti za vse možnosti in le odrasli smo tisti, ki jim zaradi svojih predsodkov zastiramo možnosti drugačnih pogledov.

Otroci bodo najlažje razumeli težave vrstnikov, če jih bomo postavili v podobno vlogo.

Disleksijo bodo lažje razumeli, če bodo morali po nareku pisati z nedominantno roko (s tisto, ki je sicer ne uporabljajo za pisanje). Otroka z invalidnostjo jim lahko približamo s preizkušanjem invalidskega vozička, ki naj ga vozijo po klančinah in mimo ovir. Z lepilnim trakom jim prelepimo obe nogi skupaj in tako naj pridejo do nekega cilja. Za razumevanje slepote jim zavežemo oči in ponudimo žoganje z zvenečo žogo (ki jo lahko naredimo sami, tako da večji kraguljček zamotamo v časopisni papir in s pomočjo lepilnega traku oblikujemo žogo). Gluhoto jim predstavimo s krajšim nemim filmom (dialog med igralcema) iz katerega morajo razbrati vsebino (slovenski film, brez zvoka) ali pa naj oni sami s pomočjo pantomime povedo sporočila. Težave z nemirnostjo in pozornostjo lahko bolje razumejo, če jim pri delu predvajate zelo glasno glasbo (s slabo naravnano frekvenco radijske postaje) in poleg tega še prižigate in ugašate luči. Obstaja mnogo načinov, preko katerih jim lahko pokažete, kako se

počuti nekdo drug. Seveda, se ne bodo počutili nikoli natančno tako kot on, ampak bodo precej bolj previdni pri odmetavanju žaljivk, kar se žal pogosto dogaja. S takimi dejavnostmi pa razvijamo tudi empatijo.

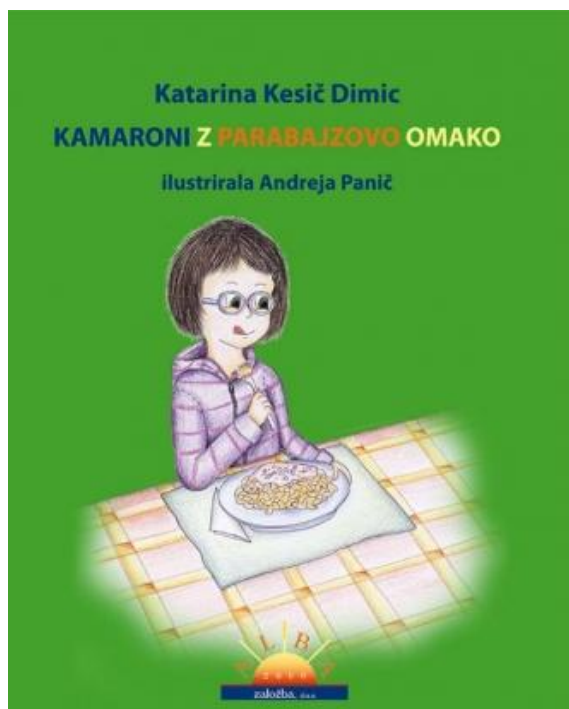
Ne želim vam sporočiti, da bi se vašim otrokom morale osebe s posebnimi potrebami smiliti. Tega tudi one same ne bi želele. One bi bile rade enostavno le del skupine, ki jih obkroža. Del skupnosti, ki bi razumela, da včasih potrebujejo drugačne pripomočke ali več časa. In najbolj pomembno je, da si želijo imeti prijatelje, tako kot njihovi vrstniki.

Kajti čisto vsi smo posebni, pa čeprav ne mislimo tako. Razlikujemo se že po okusu za hrano, po velikosti nog, po okusu za glasbo in podobno, pa tega nikoli nikomur ne očitamo.

Ko razširimo svoje obzorje vedno ugotovimo, da smo postali bolj strpni. Pa naj gre samo za potovanje v novo deželo ali nakup novega avta. Vse novo je na začetku tako drugačno, a kmalu postane del nas, del našega vsakdana.

SLIKANICI, KI STA VAM LAHKO V POMOČ PRI POGOVORU Z OTROKI

KAJ JE DISLEKSIJA IN KAJ JE ADHD

Odlična zgodba o punčki, ki ima disleksijo, z občutkom posnema naš vsakdan, ki se ga niti ne zavedamo. Lana ima težave pri branju in pisanju. Je bistra, a vendar ne dosega tako visokih ocen kot njeni sošolci. Zgodba o Lani bo odprla pot v lažje razumevanje otrok s podobnimi težavami.

Knjiga je napisana z namenom, da vsi mi, tisti torej, ki nimamo disleksije, končno doumemo tiste, ki jo imajo. Samo malo znanja potrebujemo in srčnosti, pa bo šlo...

Naj padejo tabuji, da je disleksija bolezen. KER NI.

Besedilo izpod peresa Katarine Kesič – Dimić, ilustracije Andreja Panič

Slikanica opisuje vsakodnevno življenje nemirnega dečka. Mnogo takih je med nami, pogosto imajo učiteljice občutek, da nalašč nagajajo, starši pa veliko časa presedijo z njimi pri učenju. Knjigico namenjamo vsem zato, da bomo lažje razumeli te naše nemirne otroke, njihove težave pa tudi dobroto in veliko srčnost.

Besedilo je napisala specialna pedagoginja Katarina Kesič Dimić, z ilustracijami pa je mlada Taja Sever odlično upodobila tega nemirnega fantka.

